

EXPLICATIO PSAL. XVIII.

I. Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annuntiat firmamentum.

Comparaturus legem cum cælo atque inde eam mirificè celebraturus, dicit tantam esse maiestatem cæli, ut inde maximè eluceat gloria Dei, qui cælum fecit. Cæli enarrant gloriam Dei, id est, præ cæteris operibus Dei, quæ omnia artificem laudant, cæli sunt, qui sua magnitudine & pulchritudine gloriâ Dei manifestâ faciunt. Et opera manuum eius annuntiat firmamentum. Idem repetit alijs verbis; idem enim hoc loco significant cæli & firmamentum, videlicet totum illud cæleste corpus, in quo sunt stellæ, & ipse etiam Sol, & Luna. Nam in 1. cap. Genesios, Deus vocavit firmamentum cælû, & in eo posuit Solem, Lunam, & Stellas. Nihil autem refert, siue cælum, siue cælos dicamus. Nam apud Hebræos nomen est habens formam numeri multitudinis, & coniungitur cū verbis numeri multitudinis. Sed Interpretes modò vertunt cælum in numero singulari, modò cælos in numero multitudinis. Firmamentum igitur in quo, secundum modum loquendi Scripturæ sanctæ, sunt omnia cælestia lumina, annuntiat & declarat hominibus opera manuum Dei, id est, primaria & nobilissima opera manuum Dei, ex quibus iugens colligitur gloria conditoris.

II. Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam.

Admirabilis planè est prædicatio, quæ cæli enarrant gloriam Dei. Id quod ostenditur tribus modis. Primò, quia sine intermissione cælum prædicat. Secundò, quia prædicat verbis omnium idiomatum. Tertio, quia prædicat toti orbi terrarum. In hoc versiculo declaratur prædicatio sine intermissione: & quia cælum prædicat per dies & noctes, cum interdiu conspiciatur pulchritudo Solis, & noctu pulchritudo stellarum; & quia dies ac noctes non permanent, sed labuntur, ac sibi inuicè succedunt; idè poetico artificio fingit Propheta, vnum diem peracto cursu & prædicatione sua, tradere diei sequenti verbu

prædicationis, & noctem quoque peracto cursu, & quasi hymno cantato, tradere nocti sequenti manus canendi. Dies, inquit, diei eructat verbum, id est, dies cum finitur, tradit alteri diei verbum laudis diuinæ. Et nox nocti indicat scientiam, id est, & nox si militer cum finitur, indicat, id est, annuntiat nocti succedenti scientiam laudandi Deum, atque ita iugiter, & sine vlla intermissione dies, & noctes quasi choreas ducunt, & Deum laudibus celebrant.

Non sunt loquelæ, neque sermones, quorum non audiantur voces eorum.

Hic iam demonstrat Propheta prædicationem cælorum fieri omnibus linguis, id est, intelligi ab omnibus nationibus, ac si cæli omnium nationum linguis loquerentur, quia videlicet omnes vident pulchritudinè, & præstantiam cæli, & inde venire possunt in cognitionem pulchritudinis, & excellentiæ Conditoris. Non sunt loquelæ neque sermones, id est, nulla sunt idiomata, quorum idiomatum non audiantur voces eorum, id est, cælorum, id est, quæ idiomata non exprimentur vocibus cælorum.

In omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. IV.

Explicatur tertia laus eloquentiæ cælorum, quod non solum sine intermissione, & omnibus linguis, sed etiam in vniuersa terra audiantur cæli enarrantes gloriam Dei. Per sonum, non intelligitur cõcentus aliquis corporalis, qualem in cælis Philosophi aliqui posuerunt; sed prædicatio illa gloriæ quæ oritur ex pulchritudine cæli considerata ab hominibus. Idè quoque est, in omnem terram, & in fines orbis terræ. sæpissimè enim Prophetæ rem eandem bis repetunt. In Hebræo legitur pro, sonus eorum, *kauam*, quod significat linea, siue regula eorum. At videtur Septuaginta legisse, non *kauam*, sed *kolâ*, vnica litera addita, quod est sonus eorum. Nam si legissent *kauam*, nunquã vertissent, *φθόγγος αὐτῶν*, id est sonus eorum, nisi imperitissimi fuissent. Adde, quod S. Hieronymus quoque ex Hebræo vertit, sonus eorum.

K

Et sic

קִים

קוֹלִים